

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

МАТЕРІАЛИ
студентської наукової конференції

13 травня 2021 рік

Том II

Полтава

Редакційна колегія:

Аранчій В. І., ректор академії, кандидат економічних наук, професор.

Горб О. О., проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, професор кафедри екології збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Галич О. А., декан факультету економіки та менеджменту, директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнесу, професор кафедри інформаційних систем та технологій, кандидат економічних наук, професор.

Дорогань-Писаренко Л. О., декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, кандидат економічних наук, професор.

Дудніков І. А., декан інженерно-технологічного факультету, професор кафедри галузеве машинобудування, кандидат технічних наук, доцент.

Кулинич С. М., декан факультету ветеринарної медицини, професор кафедри хірургії та акушерства, доктор ветеринарних наук, професор.

Маренич М. М., декан факультету агротехнологій та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Муравльов В. В., завідувач відділу з питань інтелектуальної власності.

Опара М. М., фахівець відділу з питань інтелектуальної власності, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І.Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Поліщук А. А., декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Чайка Т. О., начальник редакційно-видавничого відділу, кандидат економічних наук.

Відповідальність за зміст і редакцію матеріалів несуть автори та наукові керівники.

Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, 13 травня 2021 р. Том II. – Полтава: РВВ ПДАА, 2021. – 296 с.

© Полтавська державна аграрна академія (ПДАА)

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ І ЕКОЛОГІЇ

Список використаної літератури

1. Методичні рекомендації з основ органічного землеробства для фермерів (досвід ПП «Агроекологія») / [Писаренко П. В., Антоненко А. С., Писаренко В. М. та ін.]. – Полтава: ФОП Гонтар О. В., 2013. – 63 с.
2. Сидерати: кращі культури, посів, закладення навесні і восени [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.vsadu.in.ua/2016/06/krashhisyderaty.html>.
3. Чайка Т. О. Розвиток виробництва органічної продукції в аграрному секторі економіки України: монографія / Т. О. Чайка. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2013. – 320 с.
4. Чайка Т. О. Зелені добрива – сидерати в органічному землеробстві / Т. О. Чайка, С. В. Пономаренко // Аграрний бюлетень. – 2015. – №54. – С. 25–31.
5. Бараболя О.В., Поспелова Г.Д., Жемела Г.П. Вплив кліматичних чинників на сільське господарство. Збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції «Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти», червень 2020 року. Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2020. – С. 115-117
6. Колеснікова Л. А., Галицька М. А., Піщаленко М. А., Бараболя О. В., Чубук Д. І. Реакція сільськогосподарських рослин на забруднення ґрунту нафтою// Вісник Полтавської державної академії. Випуск №4. Полтава. 2019. С. 100 - 108.
7. Бараболя О.В. Якість та безпечність сільськогосподарської продукції. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2020. С. 13-15

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ СОЇ

*Недавні Вадим, здобувач вищої освіти, магістр
Бараболя О.В., к.с.г.н., доцент кафедри рослинництва
Полтавська державна аграрна академія*

Постановка проблеми. У зв'язку зі світовим зростанням зацікавленості населення до екологічно безпечних продуктів харчування на світовому ринку спостерігається динамічне підвищення попиту на органічну продукцію. При цьому в Європейському Союзі (ЄС) попит на органічну продукцію перевищує пропозицію [1]. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток органічного виробництва сприяє розв'язанню низки екологічних проблем, насамперед, гарантування продовольчої безпеки країни, покращення соціального та економічного стану сільських територій, покращення здоров'я населення. Проте виробництво органічної сільськогосподарської продукції неможливе без головного підґрунтя – насіння, вирощеного за умов органічного виробництва, тобто, ор-

ганічного насіння. Питання щодо збільшення використання насіння, отриманого за вимог органічного виробництва, детально розглядалися форумі EkoSeedForum, що відбувся 20-22 березня 2014 р. в м. Познань (Польща) під патронатом IFOAM EU Group (Брюссель, Бельгія) (International Federation of Organic Agriculture Movements European Regional Group, Brussels, Belgium), у якому взяли участь 19 країн, переважно Центрально-Східної Європи, такі як: Бельгія, Швейцарія, Німеччина, Польща, Болгарія, Австрія, Словенія, Латвія, Естонія, Угорщина та ін. В матеріалах форуму було зосереджено увагу на тому, що розвиток органічного насінництва сої є важливою проблемою, оскільки насіння, отримане за використання органічних технологій, складає менш ніж 10% цієї продукції, що використовується в органічному виробництві. Це негативно відображається на ринковій конкурентоздатності та не стимулює виробників виробляти саме органічне насіння [2].

Формування цілей статті. Дане питання особливо актуальне з огляду на те, що обов'язковим є використання виробниками лише продукції органічного насіння, отриманого шляхом органічного розмноження та з дотриманням органічних технологій насінництва. Виклад основного матеріалу [3]. Процес виробництва органічного насіння, спираючись на існуючі інноваційні технології, виключає застосування будь-яких засобів хімізації, що гарантуватиме екологічну безпеку отриманого насіннєвого матеріалу. Використання високоякісного насіннєвого матеріалу є найважливішою умовою для отримання високих урожаїв [4]. Тому в різних країнах існують спеціальні правові акти, що регулюють вимоги щодо якості посівного матеріалу при його виробництві, а також контроль за їх дотриманням [5]. В Україні ж сучасна організація насінництва базується на виданому ще в 2003 році Законі України «Про насіння і садивний матеріал» від 26.12.2002 № 411-IV (за останньою редакцією від 30.06.2016 р.). Даний Закон регламентує організацію насінництва в країні і регулює виробництво, реалізацію та використання насіння, правові відносини між виробниками та споживачами насіння [6]. Відповідно Закону виробництво і реалізацію сортового насіння мають право здійснювати фізичні і юридичні особи, виробничі можливості яких відповідають вимогам державної атестації та занесені до «Державного реєстру виробників насіннєвого матеріалу» Міністерства аграрної політики України. Насінництво України законодавчо підкріплене промисловим підґрунтям та здійснюється у спеціалізованих насінницьких господарствах за використання потужностей насіннєвих заводів, насіннесочисних та сушильних комплексів [7].

Організація насінництва в державі відповідає діючим міжнародним правилам і стандартам. Україна сьогодні має значний потенціал для виробництва органічної сільськогосподарської продукції та її експорту і споживання на внутрішньому ринку. Наша держава вже досягла певних результатів щодо розвитку власного органічного виробництва. За офіційними статистичними даними IFOAM Федерації органічного руху України [8], станом на 1 січня 2011 року площа сертифікованих сільськогосподарських угідь, задіяних під вирощування різноманітної органічної продукції складала 270,226 тис. га, що становило близько 1% від загальної площі сільськогосподарських земель, а станом на 1 січня 2020 року вона збіль-

шилася вже до 421,500 тис. га, що становить 55,9 % та відповідає найкращим світовим тенденціям, проте не у повній мірі відповідає потенційним можливостям нашої країни, враховуючи загальні площі сільськогосподарських угідь. На сьогодні Україна займає 11-те місце серед країн Європи та 20-те у світі за загальною площею сільськогосподарських угідь, сертифікованих як органічні [9].

Динамічно зростаючі об'єми площ сільськогосподарських угідь України, сертифікованих для органічного виробництва, а також значні потенційні можливості країни для виробництва органічної сільськогосподарської продукції[10], її експорту й споживання на внутрішньому ринку, спонукають розвиток органічного насінництва і використання лише сертифікованого органічного насіння сої, яке має відповідати діючим міжнародним правилам і стандартам. Встановлено роль і місце органічного виробництва в умовах євроінтеграції України[11] у міжнародні організації з насінництва за схемами сертифікації насіння ОЕСР, яку визнають 57 країн світу та яка призводить до необхідності реформування галузі органічного насінництва України й удосконалення її нормативно-правової бази[12]. Особливості органічного насінництва за використання органічних агротехнологій при вирощуванні насіння сої виключають застосування будьяких засобів хімізації, що гарантуватиме екологічну безпеку отриманого органічного насіннєвого матеріалу[12].

Список використаної літератури

1. Лупенко Ю.О. Формування попиту та пропозиції на ринку органічної продукції. Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир.2013. С. 3-9.
2. Перспективи українського насінництва у світовому просторі. URL: <http://a7d.com.ua/plants/1140-perspektivi-ukrayinskogo-nasinnictva-u-svitovomu.html>.
3. Органік в Україні. URL: <http://www.organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>
4. Аналіз ринку органічної продукції в Україні. URL: <https://agropolit.com/spetsproekty/407-analiz-rinku-organichnoyi-produktsiyi-v-ukrayini>
5. Кузьменко О.Б. Органічне землеробство як фактор євроінтеграції України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2013. № 3. С. 151-155.
6. Бабич А.О., Бабич-Побережна А.А. Селекція, виробництво, торгівля і використання сої в світі. Київ. Аграрні науки. 2011. 548 с.
7. Статистичний збірник «Рослинництво України». Київ. Державна служба статистики України. 2016. С.11-13.
8. Гадзало Я.М., Камінський В.Ф. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні. Київ. Аграрні науки. 2016. 592 с. 12. Петренкова В.П. Хвороби шкідників сої. Харків. 40 с.
9. Поспелова Г.Д. Вплив біологічних препаратів на фітосанітарний стан насіння сої /Г.Д.Поспелова, О.В.Бараболя, О.О.Морозова //Вісник Полтавської державної академії. - 2018. - №4. - С. 37-42.

10. Бараболя О.В., Мельник Т. Урожайність насіння сої залежно від технології вирощування. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 29 квітня 2018 року. потава 2018. С.34-39

11. Бараболя О.В. Забезпечення споживача якісними продуктами харчування сільськогосподарського виробництва. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів. Матеріали VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Полтава 4-5 квітня 2019 року, Полтава С.159-161

12. Бараболя О. В., Найдьон М. Ю., Кононеко С. М., Коровніченко С. Г. Вплив мінерального живлення на продуктивність сої. Вісник ПДАА. 2020. № 4. С. 35–44.

КЛІМАТИЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ ТОМАТІВ В УКРАЇНІ

Перепадченко Тетяна, здобувач вищої освіти, Магістр факультету агротехнологій та екології

*Науковий керівник: Бараболя О.В., к.с.г.н., доцент кафедри рослинництва
Полтавська державна аграрна академія*

Томати мають широке розповсюдження в багатьох країнах світу. Серед овочевих культур томати займають провідне місце. Їх вирощують для забезпечення населення продуктами овочівництва та для переробки на консервних заводах. Посівні площі томатів становлять 57 % всієї площі овочевих культур. Культурні томати мають походження із тропічної зони Америки. Від Перу до Мексики томати вирощувались задовго до відкриття Нового Світу європейцями. До Європи томати попали наприкінці шістнадцятого століття, де спочатку вони вирощувались в Іспанії та Португалії, а потім розповсюдились по всій Європі та Близькому Сходу. На території України томати вирощуються в усіх природно – кліматичних зонах. В степових районах виробничі площі під томатами за розміром займають одне із перших місць серед овочевих культур. Томати відносяться до сімейства пасльонових (*Solanaceae* Juss.), роду *Lycopersicon* Tourн, який складається з трьох видів. Із них два дикі, третій вид – звичайний томат включає всі культурні форми [1]. В нашій країні томат – трав'яниста однорічна рослина з прямостоячим або пригнутим стеблом, покритим залозистими волосками. Рослини томата мають специфічний томатний запах, який посилюється при пошкодженні стебла. Плід – ягода різних розмірів, від 1 до 400 г, соковитий, багато гніздовий різного забарвлення – від зеленого до червоного. Томати відносяться до рослин з глибоким, сильно гілчастим корінням, що проникає в ґрунт до 1,5 м і більше. Харчова цінність томатів визначається наявністю в них вуглеводів, органічних кислот, мінеральних солей, ароматичних речовин та вітамінів (С, каротин, В1, В2, РР, К та ін.)[4]. В складі сухих речовин переважають вуглеводи, в основному цукор. Дослідженнями багатьох авторів [1 - 3] встановлено, що хімічний склад плодів томатів дуже змінюється в залежності від особливостей сорту, умов вирощування, віку